

บทความวิจัย (Research Article)

ผลของการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้องที่มีต่อความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Effects of Learning Process Training by Using Peer Tutoring on Lanna Alphabet Reading and Writing Ability of Primary School Three Students

ศราวุธ หล่อดี¹

Sarawut Lordee¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้อง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านวังช้าง (ธีรราษฎร์รังสฤษดิ์) จังหวัดแพร่ จำนวน 11 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอักษรล้านนา แบบทดสอบความสามารถในการเขียนอักษรล้านนา และแบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรมการอ่านและการเขียนอักษรล้านนา จำนวน 3 กิจกรรม ใช้เวลาจัดกิจกรรม 6 ชั่วโมง ในระยะเวลา 3 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้องมีความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การฝึกอบรม, กระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้อง, การอ่าน, การเขียน, อักษรล้านนา

Abstract

The present study aimed to compare Lanna alphabet reading and writing ability of primary school three students between before and after training by using peer tutoring. The subjects gained from purposive sampling were 11 primary school three students in the academic year 2014 at Ban Wang Chang (Theeraratungsarit), Phrae Province. Research instrument used for collecting data was Lanna reading test, Lanna writing test and observation form. Research instrument used for the experiment was three Lanna alphabet activities for training reading and writing with the total of six hours within three weeks. The results were analyzed by using arithmetic means, standard deviation and t-test.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

¹ Section of Thai Language, School of Liberal Arts, University of Phayao, Phayao Province 56000

Corresponding author, e-mail address: sarawut_lordee@hotmail.co.th

The results revealed that the students who were trained by using learning process of peer tutoring had higher reading and writing ability after the training as compared with before training with .05 level of statistical significance.

Keywords: Training, Learning Process by Using Peer Tutoring, Reading, Writing, Lanna Alphabet

บทนำ

ดินแดนล้านนา ประกอบด้วย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้แก่ เชียงราย พะเยา ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน ดินแดนแห่งนี้มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนด้านอักษรศาสตร์มาอย่างยาวนาน

อักษรล้านนา หรือตัวเมือง เป็นอักษรของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่เรียกตนเองว่า คนเมือง หรือคนล้านนา อักษรชนิดนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับอักษรที่ปรากฏในภาคอีสานของประเทศไทย เวียงจันทน์ ประเทศลาว เมืองเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า และเมืองเชียงรุ่ง สิบสองพันนา ประเทศจีน อนึ่ง อักษรล้านนาวิวัฒนาการมาจากอักษรมอญโบราณ ที่ใช้ในอาณาจักรหริภุญชัย หรือลำพูน โดยใช้บันทึกเรื่องราวทางพุทธศาสนา ชาดก กฎหมาย ตำนาน ตำรายา ตำราโหราศาสตร์ ฯลฯ มาเป็นเวลานานกว่า 600 ปี

เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้อักษรล้านนาไม่ได้รับความนิยมในกลุ่มคนล้านนา เห็นได้จากสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน อาทิ หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศหรือโฆษณาล้วนเขียนด้วยอักษรไทยมาตรฐาน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า อักษรไทยมาตรฐานเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนล้านนา จึงส่งผลให้คนล้านนาส่วนมากอ่านและเขียนอักษรล้านนาไม่ได้ ได้แต่เพียงแค่ฟังและพูดสื่อสารกันเป็นภาษาล้านนา หรือคำเมือง เท่านั้น

ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ทักษะเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์ จากทักษะดังกล่าว การอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารของมนุษย์ กล่าวคือ “การอ่าน” เป็นการสื่อสารที่ใช้อักษร หรือสัญลักษณ์

เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมาย โดยผู้อ่านต้องประเมินค่าสารเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง ความหมายตรงหรือความหมายแฝง ที่ปรากฏในงานเขียนประเภทต่าง ๆ ส่วน “การเขียน” เป็นการสื่อสารที่ใช้อักษรหรือสัญลักษณ์เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และข่าวสาร จากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน

ดังนั้น ผู้ที่อ่านและเขียนอักษรล้านนาได้ ย่อมสามารถศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ จากคลังความรู้ที่เป็นเอกสารล้านนา หรือหลักฐานที่จารึกหรือเขียนด้วยอักษรล้านนา อาทิ แผ่นหิน ใบลาน สมุดข่อย พับสา เป็นต้น เพื่อให้ทราบเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ จารัต ประเพณี ภูมิปัญญา ฯลฯ ของคนล้านนาในอดีต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของอักษรล้านนา จึงต้องการเผยแพร่ความรู้อักษรล้านนาแก่นักเรียน โดยการฝึกอบรมการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้อง กล่าวคือ เป็นการจัดกิจกรรมการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาให้น้องหรือนักเรียน โดยมีพี่หรือนิสิตดูแลและร่วมทำกิจกรรมกับน้อง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน อันจะส่งผลให้การฝึกอบรมเกิดสัมฤทธิ์ผล อีกทั้งเป็นการร่วมกันฟื้นฟู ศึกษา สืบสาน และอนุรักษ์มรดกอันล้ำค่านี้ ให้คงอยู่คู่ล้านนาสืบไป

วัตถุประสงค์

งานวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้องที่มีต่อความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้อง

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีที่สอนน้อง

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีที่สอนน้องมีความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีที่สอนน้อง

2. ครูหรือผู้ที่สนใจสามารถประยุกต์การฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีที่สอนน้องในครั้งนี้นับกับทักษะและวิชาอื่น ๆ ได้

3. ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมตระหนักถึงความสำคัญและร่วมกันอนุรักษ์อักษรล้านนา

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังช้าง (ธีรราษฎร์รังสฤษดิ์) ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จำนวน 11 คน

2. แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคิดกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีที่สอนน้อง ของ ยุพา บุญทวีสุข และ Jenkins [1]

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีที่สอนน้อง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการอ่านอักษรล้านนา

3.2.2 ความสามารถในการเขียนอักษรล้านนา

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเน้นเฉพาะเนื้อหาที่ใช้ทักษะการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาเท่านั้น ได้แก่ การอ่านและการเขียนพยัญชนะต้นเดี่ยว สระเดี่ยว และวรรณยุกต์ และการอ่านและการเขียนคำศัพท์อักษรล้านนาจำนวนหนึ่งพยางค์ที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา ซึ่งคัดเลือกจากคำศัพท์ในพจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ของ อุดม รุ่งเรืองศรี [2]

ผู้วิจัยถ่ายทอดเนื้อหาโดยการฝึกอบรมด้วยกิจกรรมทั้งหมด 3 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนา

2. กิจกรรมมาตราตัวสะกดและการผสมอักษรล้านนา

3. กิจกรรมเขียนคำศัพท์

กิจกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ ก่อนและหลังการฝึกอบรมผู้วิจัยจะทดสอบความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังช้าง (ธีรราษฎร์รังสฤษดิ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 11 คน โดยการใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความสามารถใน

การอ่านอักษรล้านนา จำนวน 10 ข้อ ใช้วัดพฤติกรรม การเรียนรู้ด้านความเข้าใจ มีค่าความยากอยู่ระหว่าง .20-.70 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20-1 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ .76

2) แบบทดสอบความสามารถในการเขียนอักษร ล้านนา เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความจำ และด้านความเข้าใจ มีค่าความยากอยู่ระหว่าง .20-.60 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20-.80 ค่าความเที่ยงของ แบบทดสอบทั้งฉบับ .96 และ 3) แบบสังเกต พฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรมด้านทักษะ การอ่าน และพฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรมด้าน ทักษะการเขียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรมการอ่านและการเขียนอักษร ล้านนา จำนวน 3 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรม พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนา กิจกรรม มาตราตัวสะกดและการผสมอักษรล้านนา และกิจกรรม การเขียนคำศัพท์

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวม ข้อมูล เริ่มจากทดสอบนักเรียนก่อนการฝึกอบรม โดยให้ทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านและ การเขียนอักษรล้านนา จากนั้นจึงเริ่มการฝึกอบรมด้วย กิจกรรม 3 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมทั้งหมด 6 ชั่วโมง ในระยะเวลา 3 สัปดาห์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเกต และบันทึกพฤติกรรมนักเรียนระหว่างทำกิจกรรมด้วย เมื่อจัดกิจกรรมครบตามที่กำหนด จึงทดสอบนักเรียน หลังการฝึกอบรม

4. เปรียบเทียบคะแนนการอ่านและการเขียน อักษรล้านนา จากแบบทดสอบความสามารถใน การอ่านและการเขียนอักษรล้านนาก่อนและหลัง การฝึกอบรม โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (dependent sample t-test) ที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5. นำเสนอผลการวิจัย และอภิปราย ผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกอบรมด้วย กระบวนการเรียนรู้โดยวิธีฟีสอนน้องที่มีต่อ ความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นำเสนอ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้

ความสามารถในการอ่านอักษรล้านนาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรม ด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีฟีสอนน้อง

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน อักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อน และหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธี ฟีสอนน้อง แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test) ของ คะแนนความสามารถในการอ่านอักษรล้านนาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการ ฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้ โดยวิธีฟีสอนน้อง (N = 11)

	คะแนน	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความสามารถใน การอ่านอักษร ล้านนา	10	1.36	1.204	9.18	0.871	3.981*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 อธิบายได้ว่า นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านอักษร ล้านนาก่อนการฝึกอบรมเท่ากับ 1.36 และส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐานเท่ากับ 1.204 สำหรับคะแนนเฉลี่ยด้าน การอ่านอักษรล้านนาหลังการฝึกอบรมเท่ากับ 9.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.871

เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของ คะแนนโดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนน ความสามารถในการอ่านอักษรล้านนาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกอบรมด้วย กระบวนการเรียนรู้โดยวิธีฟีสอนน้องหลังการฝึกอบรม

สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความสามารถในการเขียนอักษรล่านาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้อง

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนอักษรล่านาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้อง แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test) ของคะแนนความสามารถในการเขียนอักษรล่านาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้ โดยวิธีพี่สอนน้อง (N = 11)

ตัวแปร	คะแนน	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความสามารถในการเขียนอักษรล่านา	10	2.64	1.626	7.00	1.095	3.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 อธิบายได้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยด้านการเขียนอักษรล่านาก่อนการฝึกอบรมเท่ากับ 2.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.626 สำหรับคะแนนเฉลี่ยด้านการเขียนอักษรล่านาหลังการฝึกอบรมเท่ากับ 7.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.095

เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนอักษรล่านาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้องหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผลของการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้องที่มีต่อความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล่านาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นที่จะอภิปราย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังช้าง (ธีรราษฎร์รังสฤษดิ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 11 คน จากจำนวนนักเรียนดังกล่าวมีนักเรียนจำนวน 7 คน ที่สามารถฟังและพูดภาษาล่านาหรือคำเมืองได้ เนื่องจากมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่สื่อสารกันโดยใช้ภาษาล่านา และมีนักเรียนจำนวน 3 คน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่นมาก่อน แล้วย้ายมาศึกษาที่โรงเรียนบ้านวังช้าง (ธีรราษฎร์รังสฤษดิ์) จังหวัดแพร่ จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนทั้ง 3 คน สามารถฟังภาษาล่านาได้พอสมควร แต่พูดภาษาล่านาไม่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรมการอ่านและการเขียนอักษรล่านาเนื่องจากสามารถฝึกและพัฒนาได้ ดังที่ สมหมาย แจ่มกระจ่าง [3] ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรม เป็นการจัดการและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีระบบในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีการฝึก เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ และความสามารถ

จากการประเมินกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยได้ปรับวิธีการฝึกอบรมการอ่านและการเขียนอักษรล่านา โดยใช้ภาษาล่านาและภาษาไทยมาตรฐานสื่อสารกับนักเรียนควบคู่กันไป สอดคล้องกับ Jenkins [1] ที่กล่าวว่า ผู้สอนต้องฝึกเรื่องการใช้อำนาจการอธิบาย เพื่อให้ นักเรียนทุกคนเข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรมการฝึกอบรม

2. ความสามารถในการอ่านอักษรล่านา

จากผลการวิจัยความสามารถในการอ่านอักษรล่านา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธี

ฟ็สอนน้องมีความสามารถในการอ่านอักษรล้านนาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีฟ็สอนน้องจากกิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนา กิจกรรมมาตราตัวสะกด และการผสมอักษรล้านนา และกิจกรรมการเขียนคำศัพท์ ทำให้ความสามารถในการอ่านอักษรล้านนาของนักเรียนสูงขึ้น

พัฒนาการของการเรียนรู้ สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมของผู้เรียน ดังที่ เทิน ศรีสุข [4] ได้สังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ และจดบันทึกพฤติกรรมนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างทำกิจกรรมการฝึกอบรมด้านทักษะการอ่าน พบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือ มีความกระตือรือร้นในการอ่านพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนา โดยนักเรียนพยายามอ่านพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้องตามหลักการออกเสียงอักษรล้านนา เห็นได้จากความชัดเจนและความมั่นใจในการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนาแต่ละตัว

สำหรับการอ่านคำศัพท์อักษรล้านนา พบว่านักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์อักษรล้านนาที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดทั้ง 9 มาตราได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นผลมาจากการเทียบและจำรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนากับอักษรไทยกล่าวคือ รูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนาบางตัวมีรูปคล้ายกับอักษรไทย เช่น รูปพยัญชนะ ๐ (ต) ๖ (บ) ๗ (ป) ๘ (ร) รูปสระ ๑ (อา) (อิ) (อี) ๔ (เอ) ๕ (แอ) ๕ (โอ) รูปวรรณยุกต์ (เอก) (โท) เป็นต้น และการเชื่อมโยงหลักการผสมคำ ระหว่าง การผสมอักษรล้านนากับการผสมอักษรไทยที่มีลักษณะคล้ายกัน จึงทำให้นักเรียนจำอักษรล้านนา และอ่านคำศัพท์อักษรล้านนาได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3. ความสามารถในการเขียนอักษรล้านนา

จากผลการวิจัยความสามารถในการเขียนอักษรล้านนา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธี

ฟ็สอนน้อง มีความสามารถในการเขียนอักษรล้านนาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีฟ็สอนน้องทั้ง 3 กิจกรรม ทำให้ความสามารถในการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนสูงขึ้น

สำหรับการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างทำกิจกรรมการฝึกอบรมด้านทักษะการเขียน พบว่า นักเรียนตั้งใจเขียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อักษรล้านนาตามรอยจุดประอย่างสวยงาม และถูกต้องตามหลักการเขียนอักษรล้านนา อีกทั้งมีทักษะการสังเกตที่ดี กล่าวคือ สามารถบอกความแตกต่างในการเขียนพยัญชนะ และสระบางตัวที่มีลักษณะคล้ายกันได้ เช่น พยัญชนะ ๓ (ก) ๓ (ณ) ๓ (พ), ๑ (ง) ๑ (ช) ๑ (ถ) ๑ (ท), ๑ (ล) ๖ (ห) และสระ (อิ) (อี) (เอ) (อ) เป็นต้น

ด้านการผสมอักษรล้านนา พบว่า นักเรียนวางพยัญชนะต้น และสระถูกต้อง เนื่องจากมีลักษณะคล้ายกับการผสมอักษรไทย แต่การเขียนตัวสะกดในภาษาล้านนา จะเขียนตัวสะกดไว้ด้านล่าง เช่น ປຶ້ (ปีก) ວູ (สาด) ດຸ່ (ແຜ່ນ) หรือด้านหลังพยัญชนะต้น ในกรณีที่มีสระบางตัว เช่น ສະອຸ หรือສະອູ อยู่ด้านล่าง พยัญชนะต้น ดังตัวอย่างคำว่า ຈຸດ (จุ) ສຸບ (สุบ) ຕຸມ (ตุ้ม) เป็นต้น เมื่ออธิบายให้นักเรียนทราบหลักการเขียนตัวสะกด นักเรียนก็สามารถเขียนตัวสะกดถูกต้องตามหลักการผสมอักษรล้านนา สำหรับด้านการเขียนคำศัพท์ พบว่า นักเรียนสามารถเขียนคำศัพท์จากอักษรล้านนาเป็นอักษรไทย และจากอักษรไทยเป็นอักษรล้านนาได้ถูกต้อง ทั้งนี้ในระหว่างทำกิจกรรมการฝึกอบรม นักเรียนมีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออก กระตือรือร้น ใฝ่รู้ และมั่นใจในตนเองมากขึ้น เห็นได้จากการออกมาเขียนคำศัพท์หน้าห้องเรียน การถามคำถาม การตอบคำถามอย่างฉะฉาน ถูกต้อง และสามารถบอก ความแตกต่างของการผสมอักษรล้านนาได้

พฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรมการฝึกอบรมการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาดังกล่าวข้างต้น เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีฟ็สอนน้อง

มีความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนา หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษากาไรใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องอักษรล้านนา สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของ มยุรี หินคำ [5] ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกในขณะที่เรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้น และความรับผิดชอบอยู่ในเกณฑ์ดี

อนึ่ง การฝึกอบรมการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้อง นอกจากจะทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังช้าง (ธีรราษฎร์รังสฤษดิ์) จังหวัดแพร่มีความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนา หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้ว ยังเป็นการร่วมกันฟื้นฟู ศึกษา สืบสาน และอนุรักษ์อักษรล้านนาอีกประการหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีพี่สอนน้องที่มีต่อความสามารถในการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นการวิจัยระดับพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับอักษรล้านนามาก่อน เพื่อให้เห็นพัฒนาการด้านทักษะการอ่านและการเขียนอักษรล้านนาของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ควรทำการวิจัยในระดับต่อไปโดยให้มีเนื้อหาซับซ้อนขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ให้ทุนในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย สถานศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยและเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง นิสิตที่ร่วมลงพื้นที่เก็บข้อมูลและดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. ยุพา บุญทวีสุข. ผลของการสอนซ่อมเสริมด้วย “วิธีพี่สอนน้อง” ที่มีต่อความสามารถในการออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; กรุงเทพฯ: 2536.
2. อุดม รุ่งเรืองศรี. พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง. เชียงใหม่: มิ่งเมือง; 2547.
3. สมหมาย แจ่มกระจ่าง. การบริหารและการจัดการโครงการฝึกอบรม. ชลบุรี: ภาควิชาการศึกษา นอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา; 2548.
4. เทิน ศรีสุข. ผลการใช้ระบบการฝึก อบรมกระบวนการสังเกตได้สำนึกของตนเองต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: เชียงใหม่; 2537.
5. มยุรี หินคำ. การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง อักษรล้านนา สำหรับ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: เชียงใหม่; 2545.